Kitap nyoth ran cuat baai piny te ye karaba ku piu kunythin

Aci yin wic ba naŋ pandu yen bi amitic de kuar ke kuny karaba ku piu yok. Ciin de diak ne koc to Australia a cieng ne beei ye ke cuat piny (juric).
Na cok to ken nok aker kaŋ yenke waar ne beei juric, eka nok kueer yeke weu ke jur tekic agut cok karaba akol liu ku piu ke deng. Eyic pacok, kueer juec ne bin ke karaba ku piu koŋ thin atau ne kuer wuac yic ke ci weth jot tenok yin.

Na cok jur ne thai ciekic kuwa thai baric, ke ka noŋ kaŋ kocic, ku kaŋ weu lik leu ba loi binke karaba ku piu ke looi tekic kene buot ke dollar ne ruonic.

Kueer ne binke karaba koŋ

Nyic looi de karaba, ba karaba loi amath apiath. Them e kueerke binke karaba baai koŋ ku weu ke juur.

- ✓ **Kuany kaŋ e karaba loi amath apiath.** Thierdiak ne buotic de kaŋ tau pandu aye looi ne karaba. Yeneka ye kaŋ cake kuaŋ ku te yinke loi thin kaamdit nyoth ne looide karaba ku weu ke juur. Na wic ba to kaŋ ke karaba hooc, ke yin hoc kaŋ ke karaba looi amath apiath. Ting te cin ne loide kaŋ karaba goorthin ago looi amath apiath de nyic. Na tau kueen juec, ke karaba adit, ku leu yin ba weu koŋ.
- ✓ **Mac de tuy ke liir de piŋ.** 40 ne butotic de karaba baai aye tuck u liir loom. Ne ruotic, tau kede tuc piny (thermostats) ne kaam de 18–20 degrees Celsius. Ne keeric, tau ke liir piny kaam de 25–27 degrees Celsius. Taau de ke tuck u liir piny nhial ju piny ne degrees toke e karaba ci looi ne tuck u liir piny tekic miin 5–10 ne buotic. Te looi ke kene piny ca liir ke yin thok baap ke ɣot.
- ✓ **Kum de ɣan ɣor.** Na kum ɣan ɣor ago aliir tuck aliir lir ci jal ke leu wen ke juur tekic agut 25 ne buotic. Them ba liet tau te ɣor ne baap thar, ku tau kaŋ ke aliir ne aweer yim kene kaŋ tau ɣot. Thiek ran de baai tueŋ ke yin kene thok aliir tau.
- ✓ **Nyic awer looi.** Kume alath dhil ne awer nyin ago jal tuc piny gel. Yin leu ba alath dhil leip ne ruotic ago riel akol ben ɣot ku thok ke piny ke col. Apiath ba alath dhil thok ne thaar tuc piny ne kol de keer.

Arabic
Bosnian
Chinese Simplified
Chinese Traditional
Croatian
Dari
Dinka
English
Farsi
Filipino
Greek
Hindi
Indonesian
Italian
Karen
Khmer
Kirundi
Korean
Kurmanji
Macedonian
Malay
Punjabi
Russian
Serbian
Shona
Sinhala
Somali
Spanish
Sudanese Arabic
Swahili
Thai
Turkish
Vietnamese

Australian Government

- ✓ **Kuany marua ku pal kene aliir waar "air conditioner".** Marua looi e tok ne buotic ne thar yin ku ke allir kor bent e thoŋ kee ken eke aliir waar "air conditioner". Marua aliir waar ku alue bi looi ago aliir tuck u aliir lir bei ruotic.
- ✓ **Weer dep karaba amath apiath.** Ke thiak 7 ne boutic de karaba baai aye dep loom. Dep karaba amath apiath alue bi weu ke juur tekic ne bak. Weer nuur ther ne nuur jot e kuer weu ke juur kony. Nuur jot e 20 ne buotic de karaba de nuur ther loom ku ke loi naa 4 ku 10 thar baric.
- ✓ **Karaba ci thok.** Kaŋ cityin jath, kake thioŋ, kake pol aye karaba loom te ci ke looi. Yen karaba ci thok e 10 no buotic ne kaŋ ke karaba loom. Te thok yin kaŋ ke karaba loom ke yin leu ba karabadu koŋ ku tek weu ke juuric. Na nok nuur thin dep, ke karaba aloi.
- ✓ **Ke kaŋ ca liir.** Tau ka kang ca liir fridge ne kam de 3 ku 5 degrees Celsius au tau ne kam 15 ken 18 degrees Celsius. Degrees eben te piny awic 5 ne buotic, de karaba ne yenhom. Looi piath prich e ba ko leer rot yik ne ke kang ca liir yic nyai ku ye kam de 5–8 centimetres wan ago aliir ya bak. Na nok prich de rou ka yak e de dheeŋ, ke ye liep ne thar wic yin en.
- ✓ **Wek ku kar alath.** Na ye macin ye wek, ke yin taau piu lir ku leeke rok alath. Kar alath bie ku pal te ye karaba alath ca riel—aci with ye nyai.

Te ya piu konythin

Tiite nyin piu e kuir eben aye dollar. A nok kaŋ juec leu bi piu ca looi ke apiath baai ku ne dumic ago piu yok ne thaar tau tueeny.

- ✓ **Kwany kaŋ ye piu loom amath apiath.** Na ɣoc kaŋ ke piu, ke yin hoc kany ye piu loom amaath apiath. Ting te cinne loide kaŋ ke piu loom (WELS) amath goorthin.
- ✓ **Te ye masura looi thin apiath.** Masura ye kueer tok ne momoi ee 12,000 liters ke piu kueer wei ne ruon. Loi te ya kueer ne masura min riak ken ago piu kaŋ. Taau ke aliir bei ne masura yic ago piuku koŋ kueer. Ke aliir bei ne masura yic e kueer piu tekic ku alue bi taau thin au beei. Thiek ran baai ke kene go taau.
- ✓ **Ithiek ran baai bi masura wak nhial thar war ne masura jot.** Alue bi tok ne diakic de piu koŋ ku yok $200 ne ruon yic.
- ✓ **Piu ke bakanat.** Na nok ke piu mit na rou ke yin loom ke ye piu mit ne bak. Na war ran baai tok piu mit ke lek ye bi ke jot e piu mit na rou bi bei alue bi 51 litres koŋ nok ran ne kol thok eben. Na ci rot lue, ke yin hoc jeg de piu ago piu kany.
- ✓ **Tek piu ke dom yic.** Ke moŋok ther de tem nyuon domic e 90 ne buotic de piu ke piok dom nyai. Yin leu ba kene tekic te taau yin ke de tem nyoun ne 4 centimetres au tueeng. Yin lue ba piu ke dom koŋ te yin loo apiath ku kuany kaŋ piath ke dom.

Kaŋ ke juur

Jam wene ran de baai au akutnhom

Juir de baai a wic bi thuk a nok ran baai. Beei eben a nok loŋ wuac ku kene yeneka ye piath ba ran baai thiek ke ci ke ca loi.

Kaŋ wic ba nyic ne yinhom te wic yin ran baai au akutnhom juur beei bay ok.

- ✓ **Tek weu yic ku koŋ.** A nok koŋ ku tek weu yio te de akuma ke yen ke de koc ke beei. Na wick e yin nyin ran baai apiath ku be rte de tek weu yic ku kony go ke piath ke piir du ben yok.
- ✓ **Tek yic awata.** Juiir de kaŋ Juec ke akuma ayeke awata tekic. Yin leu ba kitap nyoth awata te nok koc beei akuma Austrialai kuen ago ke piath ke yin thiek.
- ✓ **Piath hoc beei.** Na ɣoc baai, ke ran baai a juiir baai te nok koc wic bi ɣoc ku juur.

Thiek ran baai au akutnhom e juur beei ne athoor ke yin thok. Apiath ba athoor ke amat dun wene ran baai muk apiath Kan ke ci leu waar.

Wic ba na nyin ka ba kaŋ koŋ?

Te wic yin bi nyin de koŋ karaba, piu weer ku mamuria e nok akuma ka ke taau ene www.energy.gov.au.

Wet de koc juur ku kooc ke beei

Thon ye athoore

Akutnhom col commonwealth acer caat ne waar cene ye athoor waric thin apiath ku ka cie roor teden piath cene ye waaric. Akutnhom col commonwealth acie mel ne piath cene athoore waric thin. Akutnhom col commonwealth, benyke ku koc lui kene kee acie long yeke dom te nok en ke riak kuwa hantook bo bei ne kuer nyin kuwa kuer det kuc tede ye athoor ci waaric.

This translation was funded as part of the Australian Government Multicultural Access and Equity policy.